

Agytakarítás

Szörényi: Delfinárium, Krúdy: Magyar tükör

Hazánkban 1867 és 1914 között nem volt cenzúra, a két világháború között lett, majd elérkezett az aranykor. Szó sem lehetett cenzúráról, mert ha a kultúrpolitika megcsonkított egy szöveget, azzal nem cenzúrázott, de nem ám, hanem egész dolgozó népünket nevelte. A delfinológia – amelyből a delfinárium szó származik – Szörényi László találománya. A derék delfinológus csaknem húsz évvel ezelőtt kezdte vizsgálni, hogy a könyvkiadók 1945 és 1990 között mennyire csonkították vagy írtak át a klasszikusokat.

Némely szövegek még a bibliográfiákból is hiányoznak! A legnagyobb baj azonban az, hogy ez a „romhalmaz továbbra is itt van, igen sok magyar klasszikus csak purgált kiadásban férhető hozzá”.

A leleplezett csonkítások egyébként meglehetősen humorosak, és sokat elárulnak arról a gondolkodásról, amely a kort jellemzi. Szörényi hangsúlyozza, gyűjteményével nem az akkori szerkesztőket akarja vádolni, csak a bolsevik kultúrpolitika egyik arcát kívánja megmutatni.

Krúdy Gyula Magyar tükör című publicisztikai gyűjteménye 1921-ben jelent meg a Modern Könyvtár sorozat részeként, azóta az ebben foglalt tizenhét írás többségét semmilyen gyűjteménybe se vették fel. Gazdag vadászterület ez egy delfinológusnak, miként Szörényi László meg is említi Krúdynak ezt a ritkán emlegetett kötetét, amelyben szó esik a felvidéki harangokról, a trianoni döntés keserves következményeiről, és az 1919-ben történt fosztogatásokról... A Krúdy-rajongók hálásak lehetnek a Balassi Kiadónak, hogy elének tette ezt a régi-régi könyvet.